

Arviointikertomus 2015

Tarkastuslautakunta 9.5.2016

Arviointikertomus 2015

Hyväksytty tarkastuslautakunnassa 9.5.2016

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	4
1 TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	6
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät, toiminnan tarkoitus ja tavoite	6
1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano	6
1.2.1 Valiokuntamalli	6
1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta.....	7
2 EDELLISTEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN POHJALTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI.....	9
3 ARVIO ASETETTUJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA.....	10
3.1 Arvio kunnanjohtoon toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.....	10
3.2 Arvio peruspalveluiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	14
3.3 Arvio ympäristöpalveluiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	16
3.4 Arvio investointien toteutumisesta	18
3.5 Arvio kuntakonsernin ja tytäryhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	19
4 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	20
5 KOOSTE KESKEISIMMISTÄ HAVAINNOISTA JA KEHITTÄMISSUOSITUKSISTA.....	21
6 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE	22

TIIVISTELMÄ

Kempeleessä tapahtui vuonna 2015 positiivista kehitystä mm. taloudessa, elinvoimassa, liikenneturvassa ja rakentamisessa. Useisiin hankkeisiin saatiin ennakoimatonta ulkopuolista rahoitusta. Maahanmuuton taloudelliset vaikutukset herättivät kysymyksiä tulevaisuudessa.

Arviointikertomuksen arvioinnit perustuvat

valtuutettujen hyväksymään Kempele - sopimukseen, vuoden 2015 talousarvioon ja toimintakertomukseen.

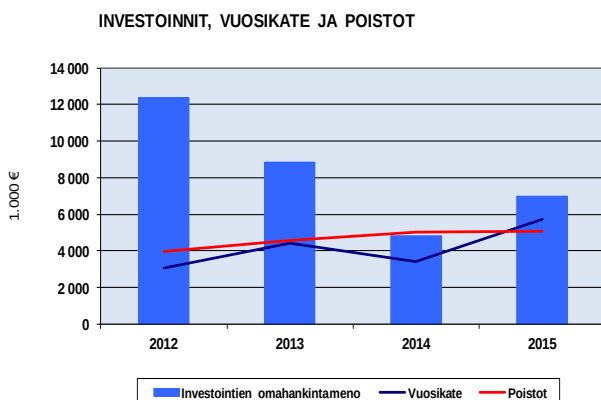
Valtuuston asettamista tavoitteista toteutuneiden tavoitteiden %-osuus on kerrottu alla olevassa taulukossa. Vuonna 2015 tavoitteet toteutuivat 63 %: sti.

Vuosi	Toteutunut	Ei toteutunut(sis. osittain toteutuneet)	Toteutuma vs tavoite epäselvä	Yhteensä	Toteutuminen %
2015	34	8	12	54	63 %
2014	27	14	16	57	47 %

Taulukko 1. Vertailu vuosien 2014 -2015 valtuuston nähdn sitovien tavoitteiden toteutumisesta

Kempeleen kunnan vuoden 2015 taloudellinen tulos tilinpäätöksessä oli parempi kuin talousarviossa. Maanmyyntivoittojen osalta jäätin tavoitteesta.

Vuosikatteen suhdeluku poistoihin oli vuonna 2015 112,5 %. Kolmena aikaisempaa vuonna poistot ovat olleet suuremmat kuin vuosikate. Tarkastuslautakunta toteaa, että vuosikatteen tulee olla vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, jotta tulorahoitusta voidaan pitää riittävänä. Kuvasta nähdään investointien, vuosikatteen ja poistojen suhde sekä vertailu edellisiin vuosiin.

Kuvio 1. Investointien suhde vuosikatteeseen ja poistoihin vertailuvuosina 2012 -2015

Elinkeinotoiminnassa Kempeleessä näkyy elpymisen merkkejä. Yritystonttien kysyntä on vilkastunut ja kiinnostus Zateeliitin alueelle on lisääntynyt liikenneyhteyksiin tulevan parantumisen myötä. Zimmarin korttelin rakentaminen tuo yrityksiä ja työpaikkoja alueelle.

SOTE -palvelut: Tutkimustulosten mukaan Kempele on Suomen vanhusystävällisin kunta. Kunnan sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvevakioidut menot ovat maan kolmanneksi edullisimmat. Silti vuonna 2015 erikoissairaanhoidon kustannukset olivat huomattavasti korkeammat kuin vuonna 2014.

Ympäristön toimivuus ja turvallisuus: Kunnan väestömäärän kasvaminen on vaikuttanut kunnossapidettävien alueiden määrän lisääntymiseen; vanha infrastruktuuri on päässyt rapistumaan ja korjausvelka kasvamaan.

Liikenneturvallisuutta edistävät infrahankkeet tulee toteuttaa talousarviossa annetun määrärahan puitteissa.

Kunnan maanhankinnassa yhtenä päälinjana on raakamaan hankinta, ja sitä kautta rakentaminen omalle maalle.

Henkilöstön ja johdon välille tarvittaisiin nykyistä enemmän vuoropuhelua henkilöstön näkemysten esille saamiseksi. Päättäjien ja henkilöstön välille kaivataan keskustelukanavaa.

Konserniohjaus ja hallinto: Konserniohje, hankintaohje, toimintasääntö pitää päivittää vuonna 2016. Toimintasäännön päivittämisessä on kiinnitettävä huomiota erityisesti päätösvallan delegoinnin osalta.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kehittynyt merkittävästi vuonna 2015.

1 TARKASTUSLAUTAKUNTA

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät, toiminnan tarkoitus ja tavoite

Tarkastuslautakunnan tulee kuntalain 121 §:n mukaisesti suorittaa arviointi siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Arvioinnin lähtökohtana on valtuuston tilikaudelle asettamat sitovat tavoitteet ja kunnanhallituksen selvitys niiden toteutumisesta. Arviointiin sisältyy myös kannanotto kunnan toiminnan tuloksellisuudesta.

Tarkastuslautakunta arvioi kunnan toimintaa kuntalaisen ja veronmaksajan näkökulmasta.

Tarkastuslautakunta voi myös tehdä itsenäisiä tarkastuksia valitsemistaan kohteista.

Tarkastuslautakunnan toimintaa säätelee kuntalain lisäksi kunnan toimintasääntö.

Tarkastuslautakunta valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen valtuustolle. Tilintarkastajan tehtävät luetellaan Kuntal:n 123 §:ssä.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Maijala Eva, pj.	Räihä Teuvo
Etelä Jouko, vpj.	Juopperi Raija
Jaana Urpilainen, 7.11.2015 asti	Suutari Olli-Pekka, 7.9.2015 asti
Anni-Maija Siira	Piira Toivo
Similä Kai	Lampela Maarit
Kristiina Hänninen 7.11.2015 alkaen	

Taulukko 2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2015

1.2.1 Valiokuntamalli

Kempeleen kunnan organisaatio toimii valiokuntamallilla. Tarkastuslautakunnan lisäksi kunnassa toimii viranomaislautakunta.

Kaikki tarkastuslautakunnan jäsenet ovat valtuutettuja. Valiokuntatyössä ovat seuraavat tarkastuslautakunnan jäsenet:

Valiokunta	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Palveluvaliokunta	Kristiina Hänninen Lampela Maarit Piira Toivo Similä Kai	Maijala Eva
Resurssivaliokunta	Räihä Teuvo	Siira Anni-Maija
Elinvoimavaliokunta	Etelä Jouko	Räihä Teuvo
Yhteisöllisyysvaliokunta	Maijala Eva Siira Anni-Maija Juopperi Raija	
Viranomaislautakunta	Etelä Jouko	Kristiina Hänninen

Taulukko 3. Tarkastuslautakunnan jäsenet valiokunnissa ja viranomaislautakunnassa

1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2015 aikana 14 kertaa. Lautakunnassa päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja lautakunnan valmistelijana ja sihteerinä on toiminut tiedonhallintasuunnittelija Taija Orajärvi. Loppuvuoden kokouksissa oli mukana myös tilintarkastaja.

Tarkastuslautakunnan jäsenistössä tapahtui muutoksia: varsinainen jäsen Juha Erkkilä jäi pois tarkastuslautakunnasta, ja hänen tilalleen valittiin Jaana Urpilainen, joka myös jäi pois tarkastuslautakunnasta vuoden lopulla. Tarkastuslautakunnan jäsenistön määrään nähden suuri vaihtuvuus koettiin tarkastuslautakunnassa haasteelliseksi.

Haasteista huolimatta tarkastuslautakunta sai tunnustusta arviointityöstään voittamalla valtakunnallisen arviointikertomuskilpailun vuoden 2014 arviointikertomuksellaan.

Arvioinnin kohteena vuonna 2015 olivat konserniohjaus ja hallinto, terveys- ja toimintakyky -alaprosessi sekä ympäristön toimivuus ja turvallisuus -prosessi. Arviointityötään varten tarkastuslautakunta haastatteli viranhaltijoita ja työntekijöitä sekä teki tutustumiskäyntejä.

Vuoden 2015 aikana tarkastuslautakunnan haastateltavana kävi seuraavia henkilöitä:

Pvm	Henkilö/tutustumispaikka	Aihe
19.1.2015	työllisyyspäällikkö Jussi Jalonen, työsuunnittelija Heli Luukinen ja kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja Outi Ritvakari	Työllistämispalvelut
9.2.2015	työsuojeluvaltuutettu, JHL-pääläluottamusmies Kristiina Ahl	Henkilöstö
30.3.2015	Henkilöstöpäällikkö Minna Vinkki	Henkilöstöraportti
11.5.2015	Talusojohtaja Stina Mattila	Yleispalvelut
1.6.2015	Kempeleen Vesihuolto Oy, toimitusjohtaja Hannu Roikola	Konserni
24.8.2015	Kiinteistö Oy Kempeleenkartano, toimitusjohtaja Ulla Korvela	Konserni
14.9.2015	maankäyttöpäällikkö Petri Joro	Kaavoitus ja maankäyttö

12.10.2015	Linnakangastalon koulu, rehtori Timo Kallermo	Koulun toiminnan esittely
12.10.2015	avohoidon osastonhoitaja Pirta Körkkö	Ehkäisevä terveydenhuolto
26.10.2015	kunnallistekniikkapäällikkö Eelis Rankka	Ympäristön kunnossapito
16.11.2015	elinkeinopäällikkö Miia Marjanen	Elinkeinotoimi

Taulukko 4. Työohjelma 2015

Tarkastuslautakunta toteutti kunnan talouden seurantaan kutsumalla talousjohtaja Stina Mattilan säännöllisesti kokouksiinsa kertomaan kunnan taloudellisesta tilanteesta. Tarkastuslautakunta seurasi myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista kunnassa. Controller Hannu Hietala kävi säännöllisesti raportoimassa tarkastuslautakunnalle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.

Tarkastuslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sisältyvät kunnanjohtoon tavoitteisiin.

Talousarviossa 2015 tarkastuslautakunnalle ei ole osoitettu suoria toiminnallisia tavoitteita. Tarkastuslautakunnan käyttösuunnitelma vuodelta 2015 on toteutunut 64,6 %:sti.

Tilintarkastajana vuonna 2015 toimi BDO Auditor Oy, jonka vastuunalaisena tilintarkastajana toimi Simo Paakkola. Tarkastuslautakunta joutui yhä vuoden 2015 aikana useasti kiinnittämään huomiota tilintarkastuksen sopimuksen mukaiseen toteutumiseen, minkä johdosta vastuullinen tilintarkastaja vaihtui syksyn 2015 aikana. Vastuullisena tilintarkastajana aloitti loka-kuussa 2015 KHT, JHT -tarkastaja Tiina Mikkonen-Brännkärr.

Vastuunalainen tilintarkastaja oli läsnä kolmessa kokouksessa, jossa hän esitteli tarkastussuunnitelmansa ja raportoi tilikauden 2015 havainnoista lautakunnalle. Tilintarkastuskertomus käsiteltiin 9.5.2016 kokouksessa.

Kuva 1. Tarkastuslautakunnan jäsenet vastaanottamassa palkintoa arviointikertomuskilpailussa. Kuvassa vasemmalta: Eva Maijala, Jouko Etelä, Toivo Piira ja Kai Similä.

2 EDELLISTEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN POHJALTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

- **Työpaikkojen lisäystavoite 100 henkilöä.**

Kunnanhallitus: Kempeleen kunnalla ei ole mahdollisuutta itsellään työpaikkamäärän seuraamiseen. Kunta voi tehdä vain arvioita mihin suuntaan kehitys on mennyt.

- Tulee miettiä muita keinoja seurata työpaikkojen kehitystä kunnassa. Seuraavan valtuuston tulee harkita työttömyysprosentin käyttämistä uutena mittarina.

- **Yrityspalvelut toimivat tehokkaasti ja vaikuttavat uusien työpaikkojen synty-miseen.**

Kunnanhallitus: Ostopalveluina hankittavien yrityspalveluiden vaikuttavuutta on ollut vaikea mitata, koska konsulttien palveluista ei ole saatu mitattavaa palau-tetta.

- Ostopalveluiden vaikuttavuutta on mitattava. Miten seurataan Uusyri-tyskeskukselta ostettavan palvelun hyötyjä?

- **Henkilöstön kouluttautuminen. Koulutusrekisterin mukaan koulutuksissa on käyty vähän vuosina 2014 ja 2015.**

Kunnanhallitus: Henkilöstön kouluttautumista tulee motivoida ja kannustaa. Esimiesten tulee seurata koulutuksiin osallistumista. Nykyjärjestelmiä tulee hyö-dyntää koulutusten seurannassa paremmin.

- Tehdäänkö yksiköissä vuosittaista koulutussuunnitelmaa?

- **Esimiestaitojen arvosana paranee. Arvosana säilyi ennallaan.**

Kunnanhallitus: Esimiestaitoja pitää kehittää kouluttamalla esimiehiä. Lisäksi esimiesinfojen määrää voitaisiin lisätä ja niiden kestoa lyhentää. Esimiesten ver-taistukea voitaisiin kehittää.

- Muutostilanteessa esimiestaidot ovat avainasemassa henkilöstön tuke-misessa. Onko esimiesten vertaistukea kehitetty?

- **Prosessikuvaukset. Toimintakertomuksessa prosessikuvausten tavoitemäärä puuttuu. Mittarina ovat työhyvinvointimittariston tulokset.**

Kunnanhallitus: Prosessikuvausten analysointia ja vaikuttavuuden arviointia tuli-si lisätä. Esimerkiksi ei tarkastella vain prosessikuvausten kappalemääriä, vaan myös missä kuvauksia on tehty ja missä ne ovat tekemättä ja millaisia tuloksia niistä on saatu.

- Toimintakertomuksessa ei riitä, että toteutumassa viitataan vain hyvin-vointimittariston tuloksiin. Asianomaisessa kohdassa pitää kertoa tulok-set.

Kuva 2. Hyvä kasvaa Kempeleessä -tapahtuman järjestäjiä

3 ARVIO ASETETTUJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

3.1 Arvio kunnanjohtoon toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Sitovat tavoitteet

Toteutui	Ei toteutunut	Toteutuma vs tavoite epäselvä	Yhteensä
11	7	7	25

Alla olevassa taulukossa on kuvattu toteutumattomat tavoitteet ja tarkastuslautakunnan arvio.

Ei toteutunut	Tarkastuslautakunnan arvio
Yritysten nettolisäys 30 Toteutuma: 21	Onko vuoden 2015 saldo uusista yrityksistä vain neljä kappaletta? Työpaikkojen kehitys Ledisysin talossa ei tule toimintakertomuksesta ilmi. Yritystonttien myyntiä ja markkinointia on parannettu. Vaikutukset näkynevät vuonna 2016.
Päätöksenteko säädösten mukaista Toteutuma: muutoksenhakuja 1, kumottuja päätöksiä 0, lisälista-asioita 1.	Päätöksenteon säädöstenmukaiseen toteutumaan tulee ottaa kaikkien toimielinten päätökset. Toteutumasta uupuvat esim. kunnanhallituksen jaoston muutoksenhaut.

Aloitteisiin ja palautteisiin vastataan viivytyksettä Toteutuma: Kuntalaisaloitteita 23 kpl: alle 2 viikon sisällä 3 kpl, alle 3 kk sisällä 4 kpl	<i>Selkeä tavoiteaika puuttuu. Mitä on tapahtunut 16 aloitteelle, joiden vastausaikaa ei ole kerrottu? Aloitteisiin tulee vastata aina alle 3kk kuluttua. Entä miten valtuustoaloitteisiin on vastattu?</i>
Ohjeistus kunnossa Toteutuma: Konserniohjeistus valmistuu vuonna 2016. Turvallisuussuunnitelman valmistelu käynnissä.	<i>Ohjeistus tulee saattaa vuonna 2016 ajan tasalle mukaan lukien konserniohje, hankintaohje, toimintatasaäntö ja turvallisuussuunnitelma.</i>
Tiedottamista sosiaalisen median avulla on lisätty Toteutuma: Facebookissa kunnan sivuilla 82 uutista. WWW-sivuilla uutisten määrän lisäys 45 %.	<i>Mittarina on osallistujien palaute, jota ei kuitenkaan ole kysytty.</i>
Selvitys uusista mahdollisuuksista kuntalaisten osallistumiseksi palveluiden suunnitteluun ja palautteen antamiseen valmistunut Toteutuma: Kyselyä ei ole laadittu.	<i>Asukas-/asiakastyytyväisyyskysely tulee toteuttaa, jotta selviää uudet mahdollisuudet kuntalaisten osallistamiseksi palveluiden suunnitteluun.</i>
Laadittu sähköisten palveluiden käyttöönotto-suunnitelma vuosille 2015 -2016 Toteutuma: Ei ole laadittu. Tavoitetta ei saavuteta nykyresursoinnilla.	<i>Sähköisten palveluiden käyttöönottosuunnitelma tulee tehdä, jotta tavoite saavutetaan.</i>

Alla olevassa taulukossa on kuvattu epäselvät toteutumat/tavoitteet ja tarkastuslautakunnan arvio.

Toteutuma vs tavoite epäselvä	Tarkastuslautakunnan arvio
Työpaikkojen lisäys 100 Toteutuma: Vuoden 2015 tilastoa ei käytettävissä. Arvion perusteella työpaikoissa kasvua 50 - 100.	<i>Tulee miettiä muita keinoja seurata työpaikkojen kehitystä kunnassa.</i>
Kempeleeseen sijoittuu uusia yrityksiä	<i>Onko vuoden 2015 saldo uusista yrityksistä vain neljä kappaletta? Työpaikkojen kehitys Ledisysin talossa ei tule toimintakertomuksesta ilmi.</i>
Monipuolisia ja erilaisia tapahtumia järjestetään eri sidosryhmien kanssa Toteutuma: Vapaaehtoistyötahot kartoitettu ja järjestörekisteri avattu kunnan kotisivuille. Yhteisöliite julkaistu ensimmäistä kertaa kuntatiedotteessa kesällä 2015. Nuoret ja valtuusto ilta toteutettu. Hyvä Kasvaa Kempeleessä tapahtuma järjestettiin elokuussa, n. 50 yhteisöä, yritystä ja yhteisöä osallistui tapahtumaan. Osallistujapalautekysely järjestetty ja analysoitu. Yhteisöllisyysvaliokunta ideoinut torin elävöittämistä	<i>Tapahtumien tavoitteellinen määrä puuttuu. Toimintakertomuksessa esille tuodut tapahtumat ovat hyviä, ja tapahtumien järjestämisessä sidosryhmien kanssa on edistytty vuoden 2015 aikana.</i>
Prosessikuvaukset Toteutuma: Työhyvinvointikysely tehdään vuodelta 2015. Tulokset käsitellään 2016.	<i>Toimintakertomuksessa viitataan työhyvinvointikyselyyn, jonka tuloksia ei ole saatavilla.</i>

Henkilöstön kouluttaminen Toteutuma: Työhyvinvointikysely tehdään vuodelta 2015. Tulokset käsitellään 2016.	<i>Toimintakertomuksessa viitataan työhyvinvointikyselyyn, jonka ei tuloksia ei ole saatavilla.</i>
Esimiestaitojen arvosana paranee Toteutuma: Työhyvinvointikysely tehdään vuodelta 2015. Tulokset käsitellään 2016.	<i>Toimintakertomuksessa viitataan työhyvinvointikyselyyn, jonka tuloksia ei ole saatavilla.</i>
Palvelut ovat vaikuttavia ja oikea-aikaisia, palau- te Toteutuma: - Talous- ja henkilöstöhallinnossa on vähennetty kaksi henkilötyövuotta (palkkasihteerin ja laskentasihteerin virat on lakkautettu). - OM-keskuksen toimintojen kartoitus on tehty vuoden 2015 aikana. Työ jatkuu vuoden 2016 puolella. - Tietohallinnossa on tehostettu palvelupyynnöjärjestelmän käyttöä. Kaikki tukipyynnöt eivät vielä kirjaudu järjestelmään. - Tietohallinnon hankintaprosessi ei kaikilta osin toteutunut prosessikuvan mukaisesti. Tavoitteena on yksinkertaistaa ja keventää prosessia. - Tietosuoja ja tietoturvakoulutusta on järjestetty henkilöstölle. Koko henkilöstöä ei ole koulutettu. - Talous- ja henkilöstöhallinnon sähköinen arkisto on käytössä.	<i>Toimintakertomuksessa ei vastata tavoitteeseen, ovatko palvelut olleet vaikuttavia ja oikea-aikaisia.</i>

Kunnan talous

Tilikauden 2015 tulos ylitti tavoitteen. Kunnan velkamäärän kehitys on kuitenkin huolestuttava mittavan investointiohjelman vuoksi. Jatkossa terveyskeskuksen leasing-vuokran ja liikuntahallivuokran vuosittaiset käyttökustannukset ovat merkittävät.

Sääntöjen ja ohjeiden ajantasaisuus

Konserniohje ja hankintaohje sekä toimintasääntö pitää päivittää vuonna 2016. Konserniohjeen puuttumisesta on tullut palautetta tilintarkastajalta, kunnan viranhaltijoilta sekä tytäryhtiöiltä. Toimintasäännön päivittämisessä on kiinnitettävä huomiota erityisesti päätösvallan delegoinnin selkeyttämiseen, jotta henkilöstö tietää oman päätösvaltansa.

Kunnassa on työstyetty vuoden 2015 aikana varautumisen osalta valmiussuunnitelmaa ja tilanekortteja eri toiminnoista. Nämä tulisi saattaa valmiiksi.

Hankinnat

Kempeleen kunnassa on ohjeistettu, että tavara-hankinnat sekä yli 5 tuhannen euron palveluhankinnat on pääsääntöisesti kilpailutettava (mini-kilpailutus), mikäli tavara, palvelu tms. ei kuulu seudullisen yhteishankinnan ja hankintaohjeiden piiriin. Lisäksi yli 3 tuhannen euron tavarahankinnoista sekä yli 5 tuhannen euron palveluhankinnoista on tehtävä viranhaltijapäätös.

Kempeleen kunnassa on ollut puutteita kilpailutuksissa sekä hankintaan liittyvien viranhaltijapäätösten laatimisessa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnan sääntöjä ja ohjeita noudatetaan hankintoja tekevien viranhaltijoiden toimesta.

Työturvallisuus

Työturvallisuuteen tulisi kunnassa kiinnittää enemmän huomiota. Kunnassa mm. työllisyyspalvelut, mukaan lukien kuntouttava työtoiminta, sijaitsee tiloissa, jossa ei ole omaa vartijaa,

eikä huoneistossa tai huoneissa ole hätäuloskäyntiä.

Työturvallisuuteen vaikuttavat myös monissa kunnan tiloissa olevat sisäilmaongelmat. Työturvallisuudessa tulee kiinnittää huomiota myös työturvallisuusohjeiden dokumentointiin.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että henkilöstön työturvallisuuden parantamiseksi tehdään tarvittavat toimenpiteet.

Henkilöstö

Henkilöstön kanssa käydään kehityskeskusteluja vuosittain. Kehityskeskusteluilla tulisi olla tavoite: mikäli kehityskeskustelussa tehdään työntekijälle esim. koulutussuunnitelma, tulisi tämän myös toteutua. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaikkien yksiköiden koulutusmäärärahat ovat tasapuoliset ja henkilöstöllä on kaikissa yksiköissä yhtäläiset mahdollisuudet osallistua koulutuksiin.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnitettävän huomiota päättäjien ja henkilöstön välisen suoran keskustelukanavan puuttumiseen. Tarkastuslautakunnan suorittamissa haastatteluissa on tullut esille, että henkilöstön ja johdon välille tarvittaisiin nykyistä enemmän vuoropuhelua henkilöstön näkemyksien esille saamiseksi.

Tietotekniikan help desk-palvelu

Tietotekniikkapalvelut on saanut controllerin suorittamassa riskienkartoituksessa moitetta. Ongelmaksi on koettu erityisesti help desk-palvelun toimimattomuus.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että help desk-palvelun kehittämistä jatketaan ja palvelua arvioidaan. Tarkastuslautakunta pitää myös tärkeänä, että eri järjestelmien pääkäyttäjien osaaminen pidetään ajan tasalla.

Kuva 3. Kirsti Muinosen maalaus: Pyhät paikat.
Maalaus sijaitsee Kempeleen kunnantalolla.

Kuva 4. Ilonpilke-leikkipuiston avajaisiin saapuu päiväkodin väkeä

3.2 Arvio peruspalveluiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Sitovat tavoitteet

Toteutui	Ei toteutunut	Toteutuma vs tavoite epäselvä	Yhteensä
12	1	1	14

Alla olevassa taulukossa on kuvattu toteutumattomat tavoitteet ja tarkastuslautakunnan arvio.

Ei toteutunut	Tarkastuslautakunnan arvio
Omaishoidon tukea saa 5-6 % yli 75 vuotiaista Toteutuma: 2,65 %	<i>Omaishoidontuen kriteereiden tiedottamista tulee tehostaa.</i>

Alla olevassa taulukossa on kuvattu epäselvät toteutumat/tavoitteet ja tarkastuslautakunnan arvio.

Toteutuma vs tavoite epäselvä	Tarkastuslautakunnan arvio
Aloitteiden hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä Toteutuma: Vastaanotolla lääkärin päivystys keskitetyksi mutta ei kiireellinen vastaanotto edelleen pääasiassa väestövastuun mallilla.	Toimintakertomuksessa pitäisi kertoa, miten aloitteita on hyödynnetty palveluiden järjestämisessä.

Neuvolan perhetyö

Kempeleen kunnassa on nyt muutaman vuoden ajan toiminut ehkäisevän terveydenhuollon piirissä neuvolan perhetyö, joka tarjoaa varhaista apua lasta odottaville ja alle kouluikäisten lasten perheille. Neuvolan perhetyö on matkan kynnyksen palvelua, jonka tarkoituksena on tukea perheen omia voimavaroja. Perhetyöntekijä mm. käy kotikäynnillä kaikkien ensimmäistä lasta odottavien perheiden luona.

Neuvolan perhetyön piiriin kuuluu lapsiperheiden kotipalvelu, joka on kotiin annettavaa apua kempeleläisille lapsiperheille. Kotipalvelua on mahdollista pyytää jos on esim. perheessä jaksamisen kanssa ongelmia tai toivoo apua synnytyksen jälkeen.

Perhetyö on koettu tärkeäksi ja kustannuksia säästäväksi, sillä jalkautumalla koteihin voidaan havaita ongelmat, jotka todennäköisesti johtaisivat lastensuojelullisiin toimenpiteisiin. Näin ollen perhetyön on nähty purkavan lastensuojelun tarvetta.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että neuvolan perhetyön resurssien riittävyys huomioidaan, koska se on ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa, ja näin vähentää kustannuksia lastensuojelusta.

Peruspalveluiden talous

Erikoissairaanhoidon kustannusten suuresta ylityksestä huolimatta peruspalveluiden toimintakulujen toteutuma oli 101,4 %.

Työllistäminen

Työllistämistä on hankaloittanut kunnassa työmarkkinatukiuudistuksen ja palkkatukilainsäädännön muutokset, joiden johdosta palkkatukea maksetaan aikaisempaa vähemmän.

Tarkastuslautakunta näkee positiivisena sen, että nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön toimintaa on kehitetty.

Kuva 5. Valtuuston ja viranhaltijoiden pyöräily Keskusta-Zepelin syksyllä 2015

3.3 Arvio ympäristöpalveluiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Toteutui	Ei toteutunut	Toteutuma vs tavoite epäselvä	Yhteensä
11	0	4	15

Alla olevassa taulukossa on kuvattu epäselvät toteutumat/tavoitteet ja tarkastuslautakunnan arvio.

Toteutuma vs tavoite epäselvä	Tarkastuslautakunnan arvio
Pidetään yllä vuoropuhelua kuntalaisten ja/ kunnassa toimivien vapaaehtoisjärjestöjen kanssa Toteutuma: Liikuntaseurojen ja asukasyhdistysten kanssa tehty yhteistyötä (KIRI, Ajax, Vihiluoto, Ketolanperä).	Osallistujien palaute tulisi kysyä esim. yhteisöil-lan yhteydessä.
Valmistuneet prosessikuvaukset ovat viimeistellyt Toteutuma: Prosessikuvauksia on laadittu eri toiminnoista.	Mitä tarkoitetaan viimeistellyillä prosessikuva-uksilla?

Kunnan kiinteistöjen energiatehokkuus paranee Toteutuma: Energiamäärän kulutuksen alentamisesta solmittiin sopimus Leasegreen Oy:n kanssa.	Kiinteistöjen energiatehokkuutta tulee seurata, ja kertoa arvio energiatehokkuuden parantumisesta.
Asukkaiden ja yhteisöjen kuuleminen ympäristön suunnitteluprosesseissa Toteutuma: Ympäristön suunnittelussa on järjestetty yleisötilaisuuksia.	Toimintakertomuksessa ei ole kerrottu asiakastyytyväisyysmittauksen tuloksia. Esimerkiksi palaute yleisötilaisuuksista tulisi kerätä heti tilaisuuksissa.

Ympäristön kunnossapito

Tavoitteena ympäristön kunnossapidon osalla alueella on taata turvallinen ja aktiivinen ympäristö kuntalaisille. Tarkastuslautakunta näkee, että esim. ympäristösuunnittelussa tulee huomioida palveluiden, asutuksen ja liikkumisen yhteistyö.

Kunnan väestön kehittyminen on vaikuttanut kunnossapidettävien alueiden määrän lisääntymiseen; vanha infrastruktuuri on päässyt rapistumaan ja korjausvelka kasvamaan. Tarkastuslautakunta suosittaa, että investointeja osoitetaan infran korjaukseen.

Kaavoittaminen

Kempeleen kunnan maanhankinnassa yhtenä päälinjana on raakamaan hankinta, ja sitä kautta rakentaminen omalle maalle. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että raakamaata hankitaan ennakoivasti, ei vasta silloin, kun suunnitellaan jonkin alueen kaavoittamista.

Tarkastuslautakunta huomioi lisäksi, että kunnan keskustan tuntumasta on aikoinaan jäänyt raakamaata kaavoittamatta, ja asuntotuotanto on sijoittunut kauemmas palveluista, kuin olisi järkevää.

Maanmyynti

Kunnan talousarviota on useana vuonna paikattu maanmyyntituloilla. Myös vuonna 2015 maanmyyntitulot alittuivat tavoitteisiin nähden korjaustoimenpiteistä huolimatta. Tarkastuslautakunta suosittaa, että talousarviossa arvio maanmyyntituloista tulisi tehdä realistisesti.

Liikenneturvallisuus

Kävelyn ja pyöräilyn liikenneverkkosuunnitelma parantaa kuntalaisten liikenneturvallisuutta. Liikenneturvallisuutta edistävät infrahankkeet tulee toteuttaa talousarviossa annetun määrärahan puitteissa. Tarkastuslautakunta huomioi, että toteutuma vuodelta 2015 oli liikenneturvallisudessa vain 25,6 %.

Sähköiset palvelut

Ympäristöpalveluissa on otettu käyttöön sähköisiä palveluja, kuten lupapiste.fi -palvelu sekä latukoneiden gps-seuranta.

Tarkastuslautakunta näkee positiivisena, että eri sähköisten palveluiden avulla palvelut paranevat kuntalaisille.

Kuva 6. Kempeleen terveyskeskuksen uudisosan rakennustyöt

3.4 Arvio investointien toteutumisesta

Valtuustoon nähden sitova tavoite maanmyyntituloista toteutui 80,6 %: sti. Maanmyyntivoitot alittuivat noin 350 000 euroa.

Linnakangastalon laajennuksen suunnittelutyö aloitettiin vuonna 2015. Hanke toteutui vuoden 2015 osalta 144,7 %: sti, eli hanke ylittyi 22 369 €.

Terveyskeskuksen laajennus ja peruskorjaus toteutetaan leasingrahoituksella. Uudisosa valmistuu syksyllä 2016.

Zimmari-korttelin kehittäminen asemakaavamuutoksineen on toteutettu ilman talousarviossa varattua määrärahaa. Valtuusto on käsitellyt asiaa 7.12.2015 § 81.

Kirkonkylän yläasteen liikuntasalin korjaukset aloitettiin kesäkuussa 2015. Valtuusto on myön-

tänyt lisämäärärahan 7.9.2015 § 50.

Liikenneturvallisuuden osalta määräraha toteutui vain 25,6 %:sti. Liikenneturvallisuutta tulee parantaa liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisesti.

Kunnallistekniikan osalta määrärahaylityksiä on liikenneväylien valaistuksissa: toteutuma 111,9 % ja puistot ja leikkipaikat -kohdassa toteutuma 103,1 %.

Koneiden ja kaluston osalta yläasteen liikuntasalin kalustohankintojen toteutuma on 107,6 %.

Tarkastuslautakunta huomioi, että investoinnit ovat pääsääntöisesti toteutuneet suunnitellusti.

3.5 Arvio kuntakonsernin ja tytäryhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen välittömästi tai välillisesti omistamat yhteisöt sekä sellaiset yhteisöt, joissa kunnalla on määräysvalta. Konserniohjaus tapahtuu kunnanhallituksen kautta. Toimintakertomuksen mukaan konserniohje päivitetään vuoden 2016 aikana.

Kuntakonsernin toiminnan ja investointien rahavirran kertymä on heikompi kuin vuonna 2014. Samoin kassan riittävyys on heikentynyt kaksi päivää vuodesta 2014.

Konsernitaseen tunnusluvuissa on hienoista parannemista verrattuna vuoteen 2014.

Kempeleen kunta ei ole Kempele-sopimuksessa asettanut kuntalain mukaisia strategisia tavoitteita tytäryhtiöille. Näin ollen tavoitteiden toteutumista ei voida arvioida.

Kiinteistö Oy Kempeleenkartanossa on vuonna 2011 tehty tervehdyttämissuunnitelma, jonka johdosta mm. irtisanottiin korjaustöitä tekevää henkilöstöä. Tällä hetkellä korjaustyöt kilpailutetaan, mikä tuo paljon kustannuksia. Tarkastuslautakunta suosittelee, että tytäryhtiössä mietitään mahdollisuutta palkata korjaustöitä tekemään oma työntekijä.

Tarkastuslautakunta näkee hyvänä, että Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon talouden tasapainottamiseksi on tehty pitkäjänteisen suunnitelman remonttien tekemisestä ja rahoittamisesta.

Kuva 7. Veijo Hukan maalaus: Vastaanotto. Maalaus sijaitsee Kempeleen kunnantalolla.

4 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Tätä tarkoitusta varten kunnanhallituksen tulee esittää toimintakertomuksessa selonteon sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Toimintakertomuksessa mainitaan, että vuonna 2015 kunnassa on laadittu sisäisen valvonnan ja riskienarvioinnin toiminta-, tarkastus- ja valvontasuunnitelma. Lisäksi on otettu käyttöön systemaattinen riskienarvioinnin prosessi sekä laadittu toimenpidesuunnitelma riskien poistamiseksi tai ehkäisemiseksi ja toimenpiteiden toteuttamiselle on nimetty vastuuviranhaltijat.

Selonteosta käy ilmi, että suunniteltuja toimenpiteitä ei kaikilta osin ole vuonna 2015 toteutettu.

Riskienarviointia ei ole toteutettu tytäryhteisöissä sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että säännönmukaista riskienarviointia/kartoitusta tulee jatkaa ja laajentaa kunnan toiminnan ja varautumisen kannalta kriittisiin toimintoihin, ja vuonna 2015 havaittuihin puutteellisuuksiin tulee tehdä toimenpide-ehdotukset. Myös raportoinnin osalta tulee noudattaa sisäisen valvonnan ohjeistusta. Vuonna 2015 tilivelvolliset eivät ole raportoineet valtuustolle sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta osavuositarkastusten yhteydessä.

Selonteossa nousevat keskeisenä asiana puutteellisuus ohjeistuksissa, jotka koskevat kuntakonsernin toiminnan ohjaamista ja valvontaa sekä hankintojen tekemistä. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että ohjeet saatetaan ajantasalle mahdollisimman pian.

5 KOOSTE KESKEISIMMISTÄ HAVAINNOISTA JA KEHITTÄMISSUOSITUKSISTA

1. Säännöt ja ohjeet

Toimintasääntö, konserni- ja hankintaohjeet sekä suunnitelmat tulee päivittää.

2. Hankinnat

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kunnan sääntöjä ja ohjeita noudatetaan hankintoja tekevien viranhaltijoiden toimesta.

3. Henkilöstö

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaikkien yksiköiden koulutusmäärärahat ovat tasapuoliset ja henkilöstöllä on kaikissa yksiköissä yhtäläiset mahdollisuudet osallistua koulutuksiin.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnitettävän huomiota päättäjien ja henkilöstön välisen suoran keskustelukanavan puuttumiseen.

4. Työturvallisuus

Tarkastuslautakunta suositaa, että henkilöstön työturvallisuuden parantamiseksi tehdään tarvittavat toimenpiteet.

5. Help desk -palvelu

Tarkastuslautakunta suositaa, että help desk -palvelun kehittämistä jatketaan ja palvelua arvioidaan. Tarkastuslautakunta pitää myös tärkeänä, että eri järjestelmien pääkäyttäjien osaaminen pidetään ajan tasalla.

6. Terveys ja toimintakyky, ehkäisevä terveydenhuolto

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että neuvolan perhetyön resurssien riittävyys huomioidaan, koska se on ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa, ja näin vähentää kustannuksia mm. lastensuojelusta.

7. Ympäristön kunnossapito

Tarkastuslautakunta suositaa, että investointeja osoitetaan vanhan infrasturktuurin korjaukseen.

8. Kaavoitus

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että raakamaata hankitaan ennakoivasti, ei vasta silloin, kun suunnitellaan jonkin alueen kaavoittamista.

Tarkastuslautakunta huomioi lisäksi, että kunnan keskustan tuntumasta on aikoinaan jäänyt raakamaata kaavoittamatta, ja asuntotuotanto on sijoittunut kauemmas palveluista, kuin olisi järkevää.

9. Maanmyynti

Tarkastuslautakunta suositaa, että talousarviossa arvio maanmyyntituloista tulisi tehdä realistisesti.

10. Konserni

Tarkastuslautakunta suositaa, että Kiinteistö Oy Kempeleenkartanossa mietitään mahdollisuutta palkata korjaustöitä tekemään oma työntekijä ostopalveluista johtuvien kustannusten kurissapitämiseksi.

6 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2015 valtuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista havainnoista ja suosituksista vastauksen kunnanhallitukselta valiokuntien ohjauksen jälkeen **5.9.2016 mennessä**.

Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle. Kunnanhallitukselta pyydetään

kannanotto koko arviointikertomuksen sisältöön valiokuntien ohjauksen jälkeen.

Tarkastuslautakunta odottaa vastauksilta aiempia vuosia korkeampaa tasoa ja painottaa, että vastauksista tulee selvitä, mihin konkreettisiin toimiin on ryhdytty.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan johtoa ja koko henkilökuntaa sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä.

Kempeleen kunnan tarkastuslautakunta

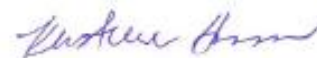
9.5.2016

Eva Majjala

Jouko Etelä

Toivo Piira

Kai Similä

Kristiina Hänninen